

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชุมชนยอดแก่งสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ผู้วิจัยได้จัดทำเป็น 3 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชุมชนยอดแก่งสงเคราะห์ จากคณะครู และผู้ปกครองของนักเรียน ระยะที่ 2 พัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชุมชนยอดแก่งสงเคราะห์ โดยศึกษาวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) โดยดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ระยะที่ 3 สรุปและเขียนรายงานผลการวิจัย โดยมีขั้นตอนการนำเสนอตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชุมชนยอดแก่งสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ก่อนการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชุมชนยอดแก่งสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 พบนักเรียนที่มีปัญหาดังนี้
 - 1.1 ด้านความมีวินัย ปัญหาที่พบ คือ นักเรียนไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางโรงเรียน เช่น การแต่งกายไม่ถูกระเบียบ ไม่ตรงต่อเวลา ไม่รู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ไม่เข้าแถวในเวลาดำเนินกิจกรรม ต่าง ๆ เช่น การซื้ออาหารที่โรงอาหาร การรับเอกสาร เวลารับสิ่งของแจก และทิ้งขยะไม่ถูกที่
 - 1.2 ด้านความรับผิดชอบ ปัญหาที่พบ คือ นักเรียนไม่ส่งงานครบตามที่กำหนด ขาดความร่วมมือระหว่างกัน

1.3 ด้านความขยันหมั่นเพียร ปัญหาที่พบ คือ นักเรียนไม่มีความขยันหมั่นเพียร ไม่ตั้งใจเรียน ไม่ส่งการบ้าน ขาดความมุ่งมั่นและความเพียรพยายามในการเสาะแสวงหาความรู้

1.4 ด้านการประหยัดและออม ปัญหาที่พบ คือ นักเรียนไม่รู้จักอดออม การเลือกซื้อเลือกใช้สิ่งของเป็นไปตามยุคสมัย ไม่มีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน ใช้ทรัพย์สินที่หาได้มาโดยไม่คุ้มค่า

1.5 ด้านความซื่อสัตย์ ปัญหาที่พบ คือ นักเรียนหลีกเลี่ยงการทำงาน ไม่ส่งงานให้ครบตามที่กำหนด

2. ผลหลังการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชุมชนยอดแก่งสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 หลังการดำเนินการเสริมสร้างวินัยในตนเองโดยใช้กิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรมทุกวันพระ กิจกรรมเข้าค่าย จริยธรรม กิจกรรมรักการอ่าน กิจกรรมรื้อยรัดดวงใจฝากไว้ใถ้ในกระบอกไม้ไผ่ และกิจกรรมธนาคารความดี เป็นนวัตกรรมและใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นแนวทางในการเสริมสร้างดำเนินการ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการบันทึกการประชุม บันทึกการสังเกต การสัมภาษณ์ และแบบเสนอชื่อนักเรียนตัวอย่างแล้วสะท้อนผลการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ปรากฏว่า นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดี นักเรียนมีความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความประหยัดอดออม ความสามัคคี ความมีระเบียบวินัย การรักษาความสะอาด ทำให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจนเป็นนิสัย หลังจากการดำเนินการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชุมชนยอดแก่งสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

2.1 ด้านความมีวินัย นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีวินัยในการเข้าแถวที่ดี โดยคณะกรรมการนักเรียนทุกคน แบ่งนักเรียนออกเป็นชั้นและกำหนดเส้นทางในการเข้าแถวเพื่อเคารพธงชาติ และเดินแถวกลับชั้นเรียน โดยให้นักเรียนเข้าแถวร่วมกันหน้าเสาธงเป็นรายชั้น และให้คณะกรรมการนักเรียน ร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติกิจกรรม มีครูเวรประจำวันเป็นผู้ร่วมอำนวยความสะดวก กิจกรรมทุกวัน สำหรับการจัดกิจกรรมนี้เป็นการเสริมสร้างให้นักเรียนมีระเบียบวินัย แต่งกายเรียบร้อยถูกต้อง มีความรับผิดชอบ มีความอดทน

ผลการดำเนินการดำเนินการตามกิจกรรมนี้ พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชุมชนยอดแก่งสงเคราะห์ มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีความอดทน อยู่ในระดับดี ผู้ร่วมวิจัย และผู้ปกครอง มีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมนี้อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

2.2 ด้านความรับผิดชอบ นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความเอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมายมากขึ้น โดยคณะกรรมการนักเรียนทุกคนร่วมกันในระดับชั้นเรียนสร้างข้อตกลงของห้องเรียน

นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มในห้องเรียนทุกห้องเพื่อฝึกการทำงานเป็นกระบวนการกลุ่มจะช่วยเหลือกัน ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียน เช่น การทำความสะอาดห้องเรียน การปฏิบัติตามที่ครู มอบหมาย ลงสติติกการมาเรียน มาโรงเรียนทันเวลา การมาสาย ปฏิบัติงานเสร็จตามเวลา ปฏิบัติตาม ข้อตกลงของห้องเรียน ขาดระเบียบวินัย ไม่รับผิดชอบค่อหน้าที่ ประกวดยกย่องคนทำงานตรงเวลา เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นคนดี สำหรับการจ้ดกิจกรรมนี้เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์ ตรงเวลา มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีความอดทน

ผลการดำเนินการตามกิจกรรมนี้ พบว่า นักเรียนมีความรับผิดชอบมีความซื่อสัตย์ ตรงเวลา มีระเบียบวินัย แต่งกายถูกต้องเรียบร้อย มีความอดทน อยู่ในระดับดี ผู้ร่วมวิจัย และผู้ปกครอง มีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก

2.3 ด้านความขยันหมั่นเพียร จำนวนนักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความขยันหมั่นเพียร และมีความตั้งใจที่จะแสวงหาความรู้ ส่งงานทันเวลาที่กำหนด เมื่อนักเรียนมีเวลาว่างมักจะหยิบหนังสือขึ้นมาอ่านเพิ่มขึ้น ผลการดำเนินงานตามกิจกรรม พบว่า นักเรียน ขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน อยู่ในระดับดี ผู้ร่วมวิจัย ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก

2.4 ด้านการประหยัดและออม นักเรียนกลุ่มเป้าหมายรู้ประหยัดรู้อดออม โดยคณะกรรมการได้ดำเนินการ จัดทำโครงการ ร้อยรัด ควบใจฝากไว้ใกระบอกลำไ้ โดยจัดให้มีการออมเงินทั้ง พ่อแม่และลูกใกระบอกลำไ้ฝาก และแต่งตั้งครูและคณะกรรมการผู้รับผิดชอบนักเรียนแต่ละคนจะมี หมายสมุดฝากเป็นของตนเอง โดยฝากธนาคาร ธกส.อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง พอหลังฝากกระบอกลำไ้ฝาก จะต้องสรุปรอเงินออม ซึ่งแจ้งความก้าวหน้าให้นักเรียนที่มีนิสัยชอบประหยัดและอดออมมากที่สุด

ผลการดำเนินงานตามกิจกรรมการประหยัดและออม พบว่า นักเรียนและบุคลากรทุกคนรู้จักใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า รู้จักประหยัดคอดออมทรัพย์สิน และสิ่งของต่าง ๆ การประเมินอยู่ในระดับดี ผู้ร่วมวิจัย และผู้ปกครอง มีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมนี้อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

2.5 ด้านความซื่อสัตย์ ดำเนินการ โดยจัดตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบธนาคาร ความดีทั้งคณะครูและนักเรียน จัดทำสมุดฝากความดี สร้างเกณฑ์การให้คะแนนสำหรับการทำความดีแต่ละประเภท หรือกิจกรรม เมื่อนักเรียนทำความดีของโรงเรียน ให้ระบุกิจกรรมที่นักเรียนทำความดีของโรงเรียนนั้น แล้วให้ครูหรือคณะกรรมการลงชื่อรับรอง ครูประจำชั้นตรวจสอบสมุดบันทึกความดี ส่งคณะกรรมการ คณะกรรมการดำเนินงานตรวจ โดยลงชื่อผู้ตรวจและผู้รับรอง ทุกเดือนประกาศแสดงการยกย่อง ชมเชย ผู้กระทำความดีเป็นคนดีศรียอดแก้วที่หน้าเสาธง เพื่อให้ นักเรียนคนอื่น ๆ นำไปปฏิบัติเป็นแบบอย่าง

ผลการดำเนินการตามกิจกรรม พบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติ
ตนเป็นคนดี มีคุณธรรม อยู่ในระดับดี ผู้ร่วมวิจัย และผู้ปกครอง มีความพึงพอใจในการทำกิจกรรม
นี้อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

3. นักเรียน มีความรู้สึกต่อการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนต้น โรงเรียนชุมชนยอดแก่งสงเคราะห์ อยู่ในระดับพึงพอใจมาก คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03

4. ผู้ปกครองของนักเรียน มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในตนเองของ
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชุมชนยอดแก่งสงเคราะห์ อยู่ในระดับพึงพอใจมาก คือ มี
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57

5. ครูมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนต้น โรงเรียนชุมชนยอดแก่งสงเคราะห์ อยู่ในระดับพึงพอใจมาก คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11

อภิปรายผล

การเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชุมชนยอดแก่ง
สงเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน เขต 3 โดยใช้หลักการวิจัย
ปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation)
และการสะท้อนผล (Reflection) ในการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ มีความขยันหมั่นเพียร รู้จักประหยัด
อดออม และมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่นมากมากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมเพื่อ
เสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนทั้ง 6 กิจกรรม อีกทั้งมีการดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดไว้
อย่างต่อเนื่องและจริงจัง มีการวัดผลประเมินผลอย่างเป็นระบบ ทั้งการสังเกต สอบถาม สัมภาษณ์
บันทึก และประเมินพฤติกรรมทางวินัยในตนเอง สังเกตได้ว่านักเรียนมีพัฒนาการในวินัยในตนเอง
ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ทั้งด้านความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความประหยัดอด
ออม และความซื่อสัตย์ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ เพชร ยอดบุญนอก (2547 : 145-151) ที่ได้
ศึกษาการเสริมสร้างพฤติกรรมวินัยของนักเรียน โรงเรียนบ้านวังม่วง อำเภอโนนสูง จังหวัด
นครราชสีมา ซึ่งพบว่า โรงเรียนบ้านวังม่วง ประสบปัญหา นักเรียนเข้าแถวไม่เป็นระเบียบ ไม่รู้จัก
รักษาความสะอาดของร่างกายและเครื่องใช้ที่จำเป็น การทิ้งขยะไม่เป็นที่ กิริยามารยาทไม่เหมาะสม
จึงได้ทำการเสริมสร้างพฤติกรรมวินัยในวงรอบ ที่ 1 กลุ่มผู้วิจัยได้ดำเนินการเสริมสร้าง
พฤติกรรมวินัยโดยใช้กิจกรรม 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมการเรียนการสอนบูรณาการ กิจกรรมโฮม
รูม กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย และกิจกรรมร้องเพลง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย
สามารถพัฒนาตัวเองได้ เป็นผู้ระเบียบวินัยด้านการเข้าแถว ด้านความสะอาด ด้านกิริยามารยาท

และด้านการแต่งกาย สอดคล้องกับการวิจัยของ เกสร แสนศักดิ์ (2548 : 96-97) ที่ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียนของโรงเรียนบ้านท่าเพลิงเหมือดแก้ววิทยา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ปัญหาที่นักเรียนขาดวินัยส่วนใหญ่ คือ ครูในโรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือเอาใจใส่อย่างจริงจัง ในการควบคุมดูแล และการรักษาความสะอาดส่วนรวมของโรงเรียน สอดคล้องกับการวิจัยของ ประยูร พรหมสูตร (2550 : 90-91) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนชุมชนบ้านปะโค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยนำหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบในการดำเนินการมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการ ขั้นสังเกต และขั้นสะท้อน พบว่า ผลจากการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านปะโค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยใช้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์และการนิเทศภายในทำให้ครูได้รับความรู้ความเข้าใจเกิดทักษะในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนส่งผลให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์อยู่บนระดับดี สอดคล้องกับการวิจัยของ ประดิษฐ์ วิชัยโย (2551 : 121) ที่ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียน คำบางพิทยาศาสตร์ อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 สรุปผลการดำเนินการพัฒนาคุณธรรมโดยใช้กิจกรรมในการพัฒนา 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมนั่งสมาธิก่อนเรียน กิจกรรมคนดีศรีคำบาง กิจกรรมรากล่อแก้วมาตุภูมิ เก็บบอมนวันละ 1 บาท กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี และกิจกรรมเข้าค่ายอบรมคุณธรรม ด้วยกระบวนการพัฒนาวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน สามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนคำบางพิทยาศาสตร์ ได้อย่างน่าพอใจทุกด้าน การพัฒนาตัวชี้วัดทั้ง 5 ตัวชี้วัด ส่งผลให้นักเรียนเกิดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 5 ประเด็นหลักเป็นอย่างดี สอดคล้องกับการวิจัยของ ทองพุด ภูติม (2553 : 118-119) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 กรณีศึกษาโรงเรียนแกดำวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยใช้กระบวนการพัฒนาโดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) จัดการเรียนการสอนและกิจกรรมที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ให้กับนักเรียน ใช้กลยุทธ์ 5 กลยุทธ์ ทำให้การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ก่อนและหลังการพัฒนานั้นเพิ่มขึ้นเป็นที่น่าพอใจทุกด้าน และสอดคล้องกับการวิจัย รัชณี ยมศรีเคน (2551 : 72-73) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอนุบาลกันทรวิชัย สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) พบว่านักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณภาพผู้เรียน เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ก่อนการพัฒนา นักเรียนมีระดับพฤติกรรมพัฒนาดีขึ้นกว่าเดิมมาก

การดำเนินงานพัฒนาเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชุมชนยอดแก่งสงเคราะห์ สามารถดำเนินการได้บรรลุเป้าหมายในการใช้กิจกรรมพัฒนานักเรียนได้ในระดับสูง ดังจะเห็นได้จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชุมชนยอดแก่งสงเคราะห์ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย มีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชุมชนยอดแก่งสงเคราะห์ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมที่เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาเสริมสร้างวินัยในตนเองเป็นเรื่องที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน เป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริง จึงเป็นกิจกรรมที่สนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการในระดับดี อีกทั้งการดำเนินได้รับความร่วมมือในการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจังจนบังเกิดผลดีต่อ นักเรียนทุกคน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การกำกับ ติดตาม และการแก้ไขเพื่อให้การปฏิบัติเกิดผลที่ดี นอกจากการนิเทศ ติดตาม มีมาตรการและแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนแล้ว ความร่วมมือของครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องให้ความร่วมมือ ช่วยกำกับ ดูแล พฤติกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ไม่ปล่อยให้เป็นที่หน้าของครูประจำชั้นหรือโรงเรียนเท่านั้น

1.2 การพัฒนาเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนจะบังเกิดผลต้องกิจกรรมและสื่อที่หลากหลายมาใช้เป็นเครื่องมือมาใช้ในการพัฒนา และเป็นสื่อที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือก โดยให้มีความเหมาะสมตามวัย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความร่วมมือของบุคลากร ชุมชน ผู้ปกครอง หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ เพื่อจะได้รับการสนับสนุนและร่วมกันแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและผลที่ยั่งยืน

2.2 ควรทำการศึกษาการเสริมสร้างวินัยในตนเองให้ครบทุกด้านอย่างต่อเนื่อง
เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามเกณฑ์มาตรฐานอย่างยั่งยืน

2.3 การพัฒนาและเสริมสร้างวินัยนักเรียนควรมีการเสริมแรงแก่นักเรียนและครู

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY